

Διάλογος για το αύριο της γεωργίας

Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ για την ολοκλήρωση της 2ης αξιολόγησης και η «έξιδος» στις αγορές δημιούργησαν –έστω και προσωρινά– ένα κλίμα αισιοδοξίας για την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας και την έξιδο της χώρας από την οικονομική κρίση. Είναι, όμως, αυτό αρκετό;

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Είναι ώρα να τελειώνουμε με τις ψευδαισθήσεις μας

του Νίκου Μπουνάκη, M.Sc., MBA,
διευθύνοντος συμβούλου Proactive
A.E.-Σύμβουλοι Επιχειρήσεων

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ οικονομία όχι μόνο δεν κατάφερε να εκμεταλλευτεί την παγκόσμια ζήτηση σε αγροτικά προϊόντα, αλλά συρρίκνωσε τη συμμετοχή της από 0,8% το 1993 στο 0,3% το 2013

Αρκεί το ολοκλήρωση των αξιολογήσεων και το πρόσβαση στις αγορές για να ξεφύγει η ελληνική οικονομία από την κρίση που την ταλανίζει τα τελευταία χρόνια; Γιατί η ελληνική οικονομία δεν κατάφερε να αξιοποιήσει την πρόοδος στις αγορές; Και, μάλιστα, με πολύ χαμηλότερο κόστος δανεισμού που εξαφάλισε σε συμμετοχή στην ONE και το ευρώ; Το θέμα δεν είναι μόνο η πρόσβαση σε κεφάλαια, είναι και ο τρόπος χρήσης τους. Και ότις φαίνεται –και από την πτώχευση της χώρας– δεν τα αξιοποιήσαμε αποελεγματικά, λόγω της έλλειψης ενός σχεδίου που να επενδύει στα συγκριτικά πλεονεκτήματα της ελληνικής οικονομίας.

Πού και πώς να επενδύσουμε;

Ένας τομέας στον οποίο η οικονομία μας παρουσιάζει συγκριτικά πλεονεκτήματα είναι ο αγροδιατροφικός που, παρά τα βήματα εκσυγχρονισμού του, δεν έχει καταφέρει να εκμεταλλευτεί την περάστια παγκόσμια ζήτηση σε τρόφιμα.

Τα τελευταία 25 χρόνια, ο παγκόσμιος πληθυσμός αυξήθηκε κατά 37%, ενώ η κατά κεφαλήν κατανάλωση τροφίμων αυξήθηκε κατά 27%. Η ζήτηση σε τρόφιμα υπολογίζεται ότι θα αυξηθεί κατά 60% έως το 2050. Η ελληνική αγροτική οικονομία όχι μόνο δεν κατάφερε να εκμεταλλευτεί την παγκόσμια ζήτηση σε αγροτικά προϊόντα, αλλά συρρίκνωσε τη συμμετοχή της από 0,8% το 1993 στο 0,3% το 2013.

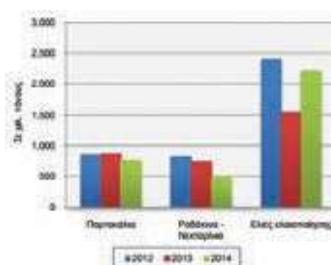
Εξετάζοντας τη διαχρονική συνεισφορά του ελληνικού αγροτικού τομέα στην εγχώρια Ακαθόριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ), διαπιστώνουμε ότι, αν και μειούμενη, εξακολουθεί να είναι σημαντική. Αναλυτικότερα, η συμβολή του αγροτικού τομέα από 12% το 1995 μειώθηκε σε 9,1% το 2000 και

σε 7,2% το 2014. Ωστόσο, το κόστος παραγωγής, από το 2008 μέχρι και το 2015, καταγράφει αύξηση της τάξης του 50%. Σωρευτικά, στο διάστημα της πενταετίας 2009-2013, το αγροτικό εισόδημα μειώθηκε κατά 13 ποσοστιαίς μονάδες, πιάσω που σε απόλυτο μέγεθος αντιστοιχεί σε απώλεια της τάξεως των 922 εκατ. ευρώ.

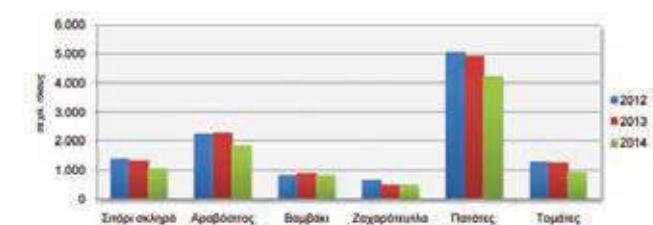
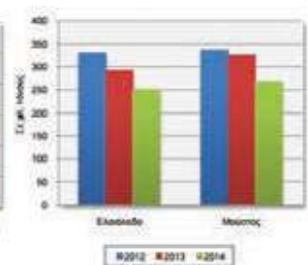
Η παραγωγή αγροτικών προϊόντων μει-

ώνεται συνεχώς: Από το 2012, το σκληρό σιτάρι παρουσιάζει μείωση της τάξης του 22,6%, ο αραβόσιτος 16,3%, τα ζαχαρότευτλα 29,6%, οι πατάτες 30,2% και οι γεμιάτες 25,6%. Οσον αφορά τη συνολική παραγωγή ελαιολάδου, το 2012 διαμορφώνεται στους 332 κχλ. τόνους. Η αντιστοιχη ποσότητα για το 2014 παρουσιάζει πτώση της τάξης του 24,1%, φτάνο-

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2014

Διάλογος για το αύριο της γεωργίας

ντας τους 252 χιλ. παραγόμενους τόνους. Ακολούθως, ο παραγωγή μούστου στην Ελλάδα για το 2012 διαμορφώθηκε στους 337 χιλ. τόνους. Η αντίστοιχη παραγωγή για το 2014 προσέγγισε τους 266 χιλ. τόνους, καταγράφοντας ενδιάμεση πτώση σε ποσοστό 21%. Ανάλογη είναι η εικόνα που παρουσιάζουν όλα τα βασικά αγροτικά προϊόντα.

Ανάγκη για αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου

Εκτός από τη συνεχή μείωση της παραγωγής, η ελληνική αγροτική οικονομία αντιμετωπίζει προβλήματα παραγωγικότητας, ανταγωνιστικότητας, αλλά και αδυναμία δημιουργίας υπεραξίας της ελληνικής αγροτικής παραγωγής.

Μια σύγκριση με κάθερες όπως η Ολλανδία –που έχει πετύχει μεγάλη υπεραξία στην αγροτική της παραγωγή– μας δίνει τη δυνατότητα να εξάγουμε χρήσιμα συμπεράσματα.

Στην Ελλάδα καλλιεργούνται σήμερα περί τα 51,7 εκατ. στρέμματα, με ετήσια απόδοση στα 143,14 δολ./στρέμμα. Οι αντίστοιχες τιμές για την Ολλανδία διαμορφώνονται στα 18,3 εκατ. καλλιεργούμενα στρέμματα, με ετήσια απόδοση 759,6 δολ./στρέμμα (Πηγή: World Bank, 2016). Αν η Ελλάδα κατόρθωνε να πετύχει τις ανά στρέμμα αποδόσεις της Ολλανδίας, η οποία διαθέτει μόλις το 35% της καλλιεργούμενης γης της ελληνικής υπαίθρου, η συνολική συμβολή της αγροτικής οικονομίας στο ΑΕΠ από 7,3 δισ. δολάρια που είναι σήμερα θα ξεπερνούσε τα 40 δισ. δολάρια.

Προτάσεις για την αλλαγή και την ανάπτυξη

Ο πρωταρχεντικός τομέας της οικονομίας, που στην ίδη σημαντική του συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη, μπορεί ακόμη να δώσει πολλά στην εθνική οικονομία. Έχουμε ανάγκη από περισσότερη παραγωγή, ποιοτικότερη παραγωγή, έχυντοτέρη παραγωγή.

Για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της αγροτικής μας οικονομίας, είναι απαραίτητες αλλαγές τόσο σε επίπεδο κυβερνητικών επιλογών όσα και σε θέματα διάθρωσης της παραγωγικής διαδικασίας.

*** Στρατηγικές αποφάσεις και εφαρμογή πολιτικής.** Αποκέντρωση αποφάσεων και πόρων από το κεντρικό υπουργείο σε περιφερειακές δομές, αποκεντρωμένες δι-

ΧΩΡΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΑΕΠ ΧΩΡΑΣ (\$)	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΟ ΑΕΠ (%)	ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΣΙΜΗΣ ΓΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΣΤΟ ΑΕΠ / ΧΩΡΑ	ΑΠΟΔΟΣΗ(S) / ΣΤΡΕΜΜΑ
ΕΛΛΑΣ	196 δισ. \$	3,7%	51,7 εκατ. στρ.	7,3 δισ. \$	143,14 \$/ στρ.
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	773,9 δισ. \$	1,8%	18,3 εκατ. στρ.	13,9 δισ. \$	759,6 \$/στρ.
ΙΤΑΛΙΑ	1.85 τρισ. \$	2,2%	131,6 εκατ. στρ.	40,7 δισ. \$	309,3 \$/στρ.

Πηγή: World Bank & Central Intelligence Agency, 2016.

(από το κέντρο των Αθηνών που βρίσκεται σήμερα) και το Τμήμα Οινολογίας του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Αθηνών στη Νεμέα για να βρεθούν μέσα στην καρδιά της παραγωγικής διαδικασίας.

*** Εφαρμοσμένη επιστημονική γνώση για ασφαλή και ανταγωνιστικά προϊόντα.**

Ενίσχυση των Περιφερειακών Κέντρων Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου με προσωπικό και υποδομές, προκριμένου να μειωθεί το κόστος παραγωγής και να βελτιωθεί η σταθερία και η ποιότητα των εληνικών τροφίμων.

*** Προστασία της αγροτικής γης - κίνητρα για αύξησην καλλιεργούμενων εκτάσεων.**

Πολιτική γης –χωρίς γη δεν υπάρχει γεωργική οικονομία–, ειδικά κίνητρα για αύξηση του μεγέθους των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, με στόχο να προσεγγίσουν τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

*** Αναδιάρθρωση καλλιεργειών προσανατολισμένη στις διεθνείς καταναλωτικές τάσεις.**

Ακόμη, αυτονότατα μέτρα είναι τα εξής:

*** Μέίωση της φορολογίας.**

*** Επενδυτική και φορολογικά κίνητρα για τη δημιουργία συλλογικών επιχειρηματικών δράσεων από παραγωγούς.**

*** Ειδική επενδυτικά προγράμματα συμπληρωματικά του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) για την επένδυση σε τομείς στους οποίους η αγροτική οικονομία παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα.**

Μένουν να γίνουν πολλά και στους τομείς της οργάνωσης, των πολώνεων και του μάρκετινγκ, έννοιες άγνωστες για την ελληνική αγροτική οικονομία. Πρώτα, όμως, είναι απαραίτητο να λύσουμε το πρόβλημα της ολένα και περισσότερο συρρικνούμενης παραγωγής.